

УДК 339.5.01

ЦИФРЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯНЫҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ҚОЛДАНУ ТИІМДІЛІГІНІҢ ШЕТЕЛДІК ТӘЖІРИБЕСІ

Жұбатқан Наргиз Маратқызы

nargiz.zhubatkan@mail.ru

Л.М.Гумилев атындағы ЕҰУ Инновациялық менеджмент ББ 1 курс магистранты,

Нұр-Сұлтан, Қазақстан

Ғылыми жетекші – Тлеубердиева С.С

Цифрлық трансформация жаһандық бәсекелестік факторына айналуға: осы жолда өзгелерден озып, цифрландыру мүмкіндіктерін толық пайдалана алатын мемлекеттер 21 ғасырдың көшбасшысы болады.

Заманауи ақпараттық-цифрлық экономиканы қалыптастыру жағдайында болып жатқан трансформациялық процестер ақпараттық қызмет көрсету саласының тұрақты дамуын және тиімді жұмыс істеуін қамтамасыз ететін экономика мен қоғамның өзара іс-қимылын ұйымдастырудың жаңа идеялары мен нысандарын іздеуді талап етеді. , тиісінше, бір жағынан Еуропаның және Солтүстік Американың өнеркәсібі дамыған елдері үшін және екінші жағынан Қиыр Шығыс аймағындағы мемлекеттер үшін. Айта кету керек, егер бірінші жағдайда мемлекеттік саясат ақпараттық қызметтер нарығының тиімді дамуын қамтамасыз ету үшін қажетті институционалдық және ұйымдастырушылық жағдайларды қалыптастыруға көбірек бағытталса, екінші жағдайда осы саланы дамытуға атаулы қолдау көрсетіледі. нарықты мемлекеттік органдар қамтамасыз етеді.

Америка Құрама Штаттарының ақпараттық саясат саласындағы және ақпараттық қызметтер нарығын дамытудағы негізгі стратегиялық басымдықтары, атап айтқанда, 1996 жылы жарияланған «Федералдық ақпараттық саясатты жетілдіру: Конгресстік перспектива» баяндамасында көрсетілген. Америка Құрама Штаттары ақпараттық проблемаларды бүкіл американдық қоғамға әсер ететін шешімдер қабылдаудағы ең маңызды саяси факторлар ретінде қабылдайды. АҚШ-та ақпараттық қызмет көрсету секторын мемлекеттік реттеудің негізгі бағыттары:

- ақпараттық-коммуникациялық саладағы ғылыми-зерттеу және тәжірибелік-конструкторлық жұмыстарға қолдау көрсету, технологиялар алмасуға жәрдемдесу, инновацияларды енгізуге жәрдемдесу;

- ақпараттық инфрақұрылымды құру және жетілдіру, оның қызметін бақылау, ғаламдық байланыс жүйелерін құру;

- төрт негізгі басымдықтың теңгерімділігін сақтау: ақпараттың құпиялылығы, ақпаратқа қоғамдық игілік ретінде қатынас, ақпаратқа тауар ретінде қатынас, ақпаратты мемлекеттің өмір сүруін қамтамасыз ететін фактор ретінде тану;

- әр түрлі деңгейде және әртүрлі салаларда жеке мәліметтердің құпиялылығын қамтамасыз ету;

- ақпараттық-коммуникациялық саладағы мемлекеттік саясатты іске асыруды әзірлеу.

Ресей экономикасын цифрландыруға назар аудару контекстінде цифрландыруды жүзеге асыратын елдердің тәжірибесін ескере отырып, өңірлік экономикалардың цифрлық трансформациясының негізгі үлгілерін таңдау процестерін үкіметтің реттеуі тәуекелдерді барынша азайтуға және барынша арттыруға, қоғамның барлық салаларында жаңа технологияларды енгізу арқылы ашылатын цифрландыру мүмкіндіктерін пайдалануға мүмкіндік береді. Ақпараттық қызметтер нарығын реттеудің еуропалық континенттік моделінің негізгі айырмашылығы ақпарат саласындағы қызметке мемлекеттік бақылаудың болуы мен ақпараттық қызметтер нарығының еркін дамуы арасында белгілі бір тепе-теңдікті құруға ұмтылуда.

Ақпараттық қызметтер нарығын реттеудегі Шығыс Азиялық көзқарас жоғарыда аталған үлгілерден айтарлықтай ерекшеленеді. Оның айрықша белгілерінің бірі – осы нарық субъектілерінің қызметін біршама қатаң реттеу, сондай-ақ технологиялық құрамдас бөлікті дамытудың қажетті деңгейін қамтамасыз етуге бағытталған ірі инфрақұрылымдық жобаларды қаржыландыруға және іске асыруға мемлекеттің тікелей қатысуы. қарастырылып отырған нарықтың. Айта кету керек, бұл жерде мемлекеттік құрылымдар Интернет желісін пайдалана отырып, ақпараттық қызмет көрсетуді бақылау үдерісіне тікелей қатысады.

Ақпараттық қызметтер нарығын реттеудің азиялық моделі осы саладағы жеткілікті жылдам ілгерілеуді қамтамасыз ететін басым жобаларды іске асыруға ресурстардың шоғырлануымен сипатталады. Дегенмен, оны жүзеге асыру үдерісімен бірге жүретін жағымсыз көріністердің санына айтарлықтай қаржылық ресурстарды тарту қажеттілігі, сондай-ақ аспектілерді жеткіліксіз ескеру қаупі жатады. Айта кету керек, мемлекет ақпараттың қолжетімділігі мен ашықтығын арттыруға өз үлесін қоса алады және қоса алады. Ақпарат неғұрлым қолжетімді және толық болса, заңды және жеке тұлғалардың ақпаратты іздеумен байланысты шығындары соғұрлым аз болады.

Цифрлық сауаттылық, мәселелерді шешудің жаңа әдістерін сынауға, тәуекелге баруға, тәжірибе жасауға және құнды әлеуметтік байланыстар мен іскерлік серіктестіктер құруға деген ұмтылыс пен ынта барған сайын азаматтар мен компаниялардың табысының ажырамас атрибуттарына айналады. Шетелдік «табыс тарихтарын» белсенді зерттеу, олардан үйрену және ең тиімді бизнес үлгілерін, технологияларын, процестерін, дайын өнімдерді, басқару әдістерін және басқа да әзірлемелерді ресейлік жағдайларға бейімдеу мүмкіндігі экономиканы цифрландырудың өте тиімді құралы болуы керек.

Дайын шешімдердің сәтті және жылдам бейімделуі табыстың тоқсан пайызын қамтамасыз етеді. Ең ірі компанияларға дайын платформалық шешімдер мен қызметтерді тиімді және жылдам бейімдеуді және орналастыруды үйреніп қана қоймай, сонымен қатар басқа сала ойыншыларымен және шешімдерді әзірлеушілермен серіктестік құру арқылы нарықты қалыптастыруға белсенді қатысқаны жөн.

Цифрлық экономиканы құруда табысқа қол жеткізген әрбір елдің өз тарихы бар және оның барлық аспектілерін дамытуда абсолютті көшбасшы жоқ. Германия өнеркәсіптік технологияның пионері болып табылады. Мұнда халықтың шамамен 10%-ы жоғары технологиялық салаларда жұмыс істейді, бұл Ресейдегіден шамамен екі есе көп. Германия үшін перспективалы цифрлық жобаларды қаржыландырудағы мемлекеттің орталық рөлі тән

емес, мемлекет өзінің негізгі функциясын ойын ережелерін құруда, іргелі білім беруді дамытуда және ғылыми зерттеулерді ынталандыруда көреді.

Оңтүстік Корея мен Жапония дәстүрлі корпорациялар (Samsung, LG, Toyota, Sony, Toshiba, SoftBank) негізінде инновациялар негізінен туатын ірі цифрлық компанияларды құра алды.

Цифрлық экономиканың үлесі Америка Құрама Штаттарымен салыстыруға болатын Қытай, оның дамушы елдерге тиесілі екеніне қарамастан, Авдеева И.Л., Головина Т.А., Парахина Л.В. перспективті цифрлық шешімдерді анықтауда және енгізуде, сондай-ақ технологияларды дамытуда табысты болды. Әсіресе, Қытай өзінің көп миллиондық халқын «цифрландыруды» тез және тиімді жүзеге асырды. Қытайлықтар бүгінде онлайн бөлшек сауданы, онлайн экожүйелердің мүмкіндіктерін және цифрлық банкингті белсенді түрде пайдалануда.

Мұнда тұтынушылардың сауданың электронды форматына жылдам көшуі мұнда бөлшек сауданың физикалық форматтарын дамытудың орнына онлайн-коммерцияның ішінара дамуымен және қаржы институттары мен банктік инфрақұрылымның төмен даму деңгейінің жылдам таралуына ықпал етті.

Үкімет пен аймақтық органдардың қарастырылып жатқан процестерді реттеуі тәуекелдерді барынша азайтып, жаңа технологияларды енгізу арқылы ашылатын цифрландыру мүмкіндіктерін барынша пайдалануға мүмкіндік береді. Бұл жағдайда мемлекеттік құрылымдардың қызметі мыналарды қамтамасыз етуге бағытталуы тиіс:

- тұрақты және қауіпсіз цифрлық инфрақұрылым;
- халықтың қажетті білім деңгейі, оның ішінде цифрлық сауаттылық;
- банк, пошта, БАҚ, өнеркәсіп секторларын цифрландыру шарттары;
- зияткерлік ресурстарды тарту шарттары; □ аймақтардың цифрлық алшақтығын азайту;
- халықаралық цифрлық индустрияны ұлттық инфрақұрылыммен байланыстыру;

келешекке болжам жасау және осы негізде өнеркәсіп секторы үшін нұсқаулықтарды қалыптастыру.

Өңірлердің экономикасы мен қоғамын цифрлық трансформациялау барлық институционалдық аспектілерді, тәуекелдер мен шектеулерді, осы үдерістерге қатысушылардың барлығының – бизнестің, үкіметтің, қоғамның мүдделері мен мүмкіндіктерін ескере отырып, жүйелі түрде жүзеге асырылуы тиіс.

Қолданылған әдебиеттер тізімі

1. Tapscott D. Macrowikinomics: Rebooting Business and the World / D. Tapscott, A. D. Williams. N.Y., 2010.
2. Манахова И. В. Потребление в информационной экономике. М.: МАКС-Пресс, 2014. 286 с.
3. Цзя Лежун. Китайский интернет: стратегия информатизации и телекоммуникационная политика // Национальные модели информационного общества: монография / отв. ред. и сост. Е.Л. Вартанова. Москва: ИКАР, 2004. С. 257.
4. Ткачева Н.В. Сингапур: социальные измерения информационного общества // Национальные модели информационного общества / отв. ред. и сост. Е.Л. Вартанова. Москва: ИКАР, 2004.
5. Индекс digital-развития 60 стран. Исследование. Rusability. [Электронный ресурс].
6. URL: □ <https://rusability.ru/research/indeks-digital-razvitiya-60-stran-issledovanie> .